

» θεῶ, πολιούχῳ Ἀβύδου· καὶ Σωχάρει - Ὅσιριδι
 » προστάτῃ Χέμμεως· καὶ Ἀνούβιδι τῷ ἐν τοῖς τα-
 » φείοις· καὶ Ἰσιδι τῇ μεγάλῃ Μητρὶ καὶ βασιλίσση
 » τῶν οὐρανῶν, τῇ [τιμωμένῃ] ἐν Χέμμει· ἵνα πα-
 » ράσχωσι τὰ νομιζόμενα ἐναγίσματα καὶ ζύθου
 » χράς, καὶ πᾶν ἀγαθόν, τῇ σκιᾷ Ἀπίωνος, τοῦ
 » ἐπικαλουμένου Χαίριδος, υἱοῦ Πιμάιος. »

Παρὰ πόδας εἶνε ἐξωγραφισμένοι οἱ ἱεροὶ τῷ
 Ἀνούβιδι δύο κύνες ψοχοπομποί.

Ἡ σορὸς ἠνοίχθη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀποκομι-

σεῶς τῆς· ἡ ἐν αὐτῇ μομία εὐρέθη σῶα καὶ θαυ-
 μασίου διατηρήσεως· ἡ χρυσὴ ἐντάφιος προσωπίς,
 τὰ ἐπὶ τῶν προσθίων τοῦ σώματος ἐξ ἀποκοπῶν να-
 στοχάρτου σχηματιζόμενα ποικίλματα καὶ εἰκόνες,
 καὶ αὐτὴ ἡ διὰ λεπτῶν λωρίδων ἐκ σινδόνης βυσ-
 σίνου σπαργάνωσις τοῦ νεκροῦ, μαρτυροῦσιν ἄκρην
 καλλιτεχνίαν· πράγματι ἡ μομία αὐτὴ εἶναι μνη-
 μεῖον ἀξιόλογον τῆς καλῆς πτολεμαϊκῆς ἐποχῆς.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1884.

ΤΑΣΣΟΣ Δ. ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ.

ΓΛΥΠΤΑ ΕΡΓΑ ΕΞ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

(Ὅρα πιν. 8).

Ἐν τῷ 8^ῳ πίνακι τοῦ προηγουμένου τεύχους τῆς
 Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἐδημοσιεύθησαν λιθο-
 γραφικαὶ ἀπεικονίσεις (1) ἐξ ἱχνογραφήματος τοῦ
 γνωστοῦ Gillieron γλυπτῶν τινῶν ἔργων ἀρχαϊκῆς
 τέχνης, τὰ ὅποια ἤνεγκεν εἰς φῶς ἡ μέχρι τοῦδε
 σκαφὴ τῶν ἐν Ἐλευσίνῃ ἱερῶν τόπων. Πάντα εὐρέ-
 θησαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐπιχώσει τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ
 ὑπὸ τὴν ἀσβεστόκτιστον αὐτῆς πλακόστρωσιν. Τὸ
 πρῶτον τούτων (1 καὶ 1^α) κατ' ἐνώπιον καὶ ἐν κα-
 ταγραφῇ ἀπεικονισθὲν σύγκειται, ὡς βλέπει ὁ ἀνα-
 γνώστης ἐκ δύο τεμαχίων. Κατ' ἀρχὰς ἤνεγκεν ἡ
 σκαπάνη εἰς φῶς τὸ ἕτερον τούτων ἐν τῷ χώρῳ τῷ
 μεταξὺ τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου καὶ τῆς βο-
 ρειανατολικῆς γωνίας τῆς Στοᾶς, εἰς βάθος 5 περί-
 που Γ. Μ. ὑπὸ τὸ δάπεδον αὐτῆς κατὰ Αὐγουστον
 τοῦ 1882. Τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω μέρος εὐ-
 ρέθη μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τοῦ πρώτου
 ἀπόστασιν πρὸς ἀνατολάς. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστασα καὶ
 ἐγὼ αὐτὸς ἀν' ὄντως ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ κορμοῦ
 ἦσαν τὰ δύο ταῦτα τεμάχια, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐπέ-
 σθην καὶ πιστεύω ὅτι πρὸ τοῦ πρωτοτύπου πείθεται
 πᾶς τις ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Ὁ λίθος ἀμφο-
 τέρων τῶν τεμαχίων φαίνεται μοι ὡς ὁ αὐτὸς καὶ
 κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πάριος, τὸ ἔλρον δὲ σωζό-
 μενον ὕψος εἶναι 0,38 Γ. Μ.

(1) Ἀπεικονίσθησαν τὰ μὲν ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 6 ἔργα εἰς τὸ 1/4 τοῦ
 πραγματικοῦ τῶν μεγέθους τὰ δὲ λοιπὰ πάντα εἰς τὸ 1/5.

Τὸ ἔργον περιήλθεν ἡμῖν, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώ-
 στης, σφόδρα κεκολοβωμένον· τῶν ἄκρων ἰδίως
 οὐδὲν ἄλλο σώζεται ἢ ὁ ἀριστερὸς βραχίονας μέχρι
 τοῦ ἀγκῶνος, δεικνύων ὅτι ἡ χεὶρ κατὰ τὴν
 πᾶν ἀρχαϊκὴν τέχνην πρὸς τὰ κάτω καὶ τῷ σώ-
 ματι παράλληλος τεταμένη ἐστηρίζετο κατὰ τὸ ἀρι-
 στερόν ἰσχύον εἰς τὴν ἐκεῖ που ὑποδηλουμένην θέ-
 σιν (1^α), καὶ ὁ λαιμὸς κατὰ τὸ πλεῖστον. Σώζεται
 δὲ ὡσαύτως καὶ τῆς κόμης μέρος, ἱκανὰ διατηρη-
 σάσης ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ ἴχνη καὶ ὅπισθεν μὲν
 κατὰ τὴν τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος καὶ τῶν ὁμοίων
 αὐτῷ ἔργων διασκευασμένης, ἔμπροσθεν δὲ κατα-
 πιπτούσης ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς πλοκάμους (ἀνὰ
 τρεῖς ἐκατέρωθεν) δίκην κομβολογίου πεποιημέ-
 νους, οἳ εἰσι καὶ ἄλλων πολλῶν ἀρχαϊκῶν ἔργων
 καὶ τῆς ἐκ Δήλου περωτῆς μορφῆς (Bull. d. G.
 Hell. 1879 pl. VI καὶ VII). Ἡ δεξιὰ χεὶρ κρατοῦσά
 τι ἔκλινε πιθανῶς πρὸς τὸ στήθος· οὕτω πως του-
 λάχιστον δύναται νὰ ἐξηγηθῇ, νομίζω, μικρόν τι
 τοῦ λίθου κατὰ τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐξόγκωμα. Ἰστατο
 δὲ ὅλως ἀκαμπτος καὶ ἐν ἀπολύτῳ ἡρεμία ἡ εἰκο-
 νιζομένη καὶ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι οἱ πόδες ἐπά-
 τουν τὸ ἔδαφος εἰς τὴν αὐτὴν παράλληλον γραμ-
 μὴν, ἥτοι οὐδετέρου αὐτῶν προεξέχοντος.

Καὶ ταῦτα μὲν συνήθη καὶ γνωστά· ἀλλὰ τὰ
 τῆς ἐνδυμασίας τοῦ ἡμετέρου ἀγαλματίου εἶναι πως
 ὄχι ἀνάξια προσοχῆς· ἐνδύματος πλαστικῶς δεδῆ-

λωμένου κατά τὸ ἀνώτερον μέρος οὐδὲν οὐδὲ τὸ ελάχιστον φέρει ἴχνος· καὶ ὅμως οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐφόρει χιτῶνα, διότι μόνον τοῦτον ἢ τὴν ὦαν αὐτοῦ τὴν κατὰ τὸν λαιμὸν ἠδύνατο νὰ κοσμήῃ ὁ γραπτὸς ἐκεῖνος κόσμος ὁ ἐκ μαιάνδρου, οὗ ἀμυδρὰ μὲν, ἀλλὰ καταφανῆ πάντως σώζονται ἴχνη (1). Πρὸς τὸν αὐτὸν δὲ χιτῶνα εἶχε τινα, ὡς φαίνεται, σχέσιν καὶ ἕτερός τις γραπτὸς κόσμος μόλις διακρινόμενος ὑπὸ τοὺς μαστούς. Εἰς τὰ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω δηλοῦται ὁ χιτῶν καὶ πλαστικῶς ὅλως ἀνευ πτυγώσεως καὶ οὐδὲν οὐδὲ τὸ ελάχιστον δεικνύων ἴχνος χρώματος, οἷος καὶ ἐν ἄλλοις ὁμοίαις ἀπαντᾷ ἔργοις· τὰ δ' ὀπισθεν ἐκαλύπτοντο καὶ ὑπὸ ἄλλου τινος περιβλήματος, ὅπερ πρὸς τὴν ζώνην κατὰ τινα τρόπον προσκολλώμενον ἀπὸ ταύτης καὶ μόνης συνεκρατεῖτο, ὡς φαίνεται, διότι οὐδεμία οὔτε πλαστικῶς οὔτε διὰ γραφῆς διακρίνεται κατὰ τὸ σωζόμενον ἀνώτερον τοῦ σώματος μέρος δὴλωσις αὐτοῦ (2). Εἰς τοῦτο δὲ προφανῶς ἀνήκουσι καὶ αἱ δύο ἐκεῖναι ταινίαι αἱ κατὰ τὰ ἔμπροσθεν. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα οὐχὶ ἀσυνήθη· ἀσυνήθες ὅμως καὶ καινοφανές, ὅσον ἐγὼ οἶδα, καὶ ἐμοὶ τουλάχιστον ὄχι πολὺ εὐληπτον πρᾶγμα εἶναι ἢ ὑπὲρ τὴν ζώνην κυρτὴ ἐκείνη δίκην σχοιρίου ταινία καὶ ὁ ὑπεράνω αὐτῆς καὶ μάλιστα κατὰ τὰ ἄκρα γωνιώδης τοῦ λίθου σχηματισμός. Καὶ ἴσως μὲν διὰ τῆς ταινίας ἐκείνης ἠθέλησε νὰ δηλώσῃ ὁ τεχνίτης τὸν σχηματισμὸν ἐκεῖ τῆς ἐσθῆτος εἰς μικρὸν τινα κόλλοι (Bausch), οὗ τὴν παράστασιν συνεπλήρου πιθανῶς διὰ τοῦ χρώματος, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ γωνιώδες τοῦ λίθου κόψιμοι ὑπεράνω αὐτῆς μοὶ εἶναι ἔτι μᾶλλον ἀνεξήγητον. Βεβαίως ἡ φιλάρεσκος τῶν γυναικῶν τάσις πρὸς ἐπίδειξιν λεπτῆς ζώνης (taille) καὶ καλλιμόρφου στήθους (Busen) δὲν εἶναι τῶν νεωτέρων χρόνων γέννημα, οἱ δὲ ἀγγειογράφοι παρέστησαν τὸ πρᾶγμα πολλαχοῦ

(1) Ἐπὶ ταῦτα εἴλωσε τὴν προσοχὴν μου φίλος ἀνὴρ κατ' αὐτὴν τὴν εὔρεσιν τοῦ ἀνωτέρου τούτου τεμαχίου τοῦ ἔργου, ἀποροῦντος καὶ ἀμφιβάλλοντος καὶ περὶ τοῦ γένους αὐτοῦ τοῦ παριστανόμενου διὰ τὴν φαινομενικὴν τοῦ λίθου γυμνότητα.

(2) Τοιοῦτόν τι τὰ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω ὀπισθεν μέρη τοῦ σώματος σκεπάζον ἐνδύμα φαίνεται φέρον καὶ τὸ ἐκ Σάμου ἀρχαῖον ἄγαλμα (Bul. d. C. Hell. 1880 Pl. XIII καὶ XIV σελ. 483-493) ἃν καὶ ἀληθῶς ἐν τῇ ἡλιοτόπῳ εἰκόνη τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι πολὺ σαφές.

κατὰ τρόπον ὑπερβολικὸν ἐνίοτε. Ἄν ὅμως καὶ ὁ ἡμέτερος τεχνίτης τοιοῦτόν τι ἠθέλησεν ἐνταῦθα νὰ δηλώσῃ, δὲν ὑπῆρξε κατὰ τὴν γνώμην μου πολὺ δεξιός· ὁ βλέπων μόνον τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ ἄνω μέρος τοῦ ἀγαλματίου νομίζει ὅτι ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν προτομὴν (buste).

Τὸ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 2 σημειούμενον εὐρέθη περὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους καὶ χρόνους, καθ' οὓς καὶ τὸ προηγούμενον. Κρίμα ἀληθῶς ὅτι τῆς στήλης μικρὸν μόνον μᾶς περιεσώθη τεμαχίον καὶ τοῦτο σφόδρα ἀποτετριμμένον τὴν ἐπίδερμίδα. Ὁ λίθος ὅλως ἀκατέργαστος ὀπισθεν (μ. 0,18, πλ. 0,12, πάχος 0,08) φαίνεται ὡν πάριος καὶ σώζει καὶ νῦν ἔτι ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ ζωηρὰ ἴχνη. Διακρίνονται ἐν ὄλῳ τρεῖς μορφαί, ὧν ἡ δευτέρα ἐκράτει τι τῆ ἀριστερᾷ, καρπῷ ἢ ἄνθει προσομοιάζον. Ὁ τύπος εἶναι, ὡς καὶ ἐκ τοῦ πίνακος δηλοῦται, σφόδρα ταπεινός. Παράδοξον δὲ ὅτι τῆς μορφῆς, ἧς σώζεται ἡ κεφαλή, οὐδὲ τὸ ελάχιστον παρατηρεῖται ἴχνος πλαστικῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ δηλώσεως, ὅπερ δὲν μοὶ φαίνεται ἀπλοῦν τῆς ἀποτριβῆς τοῦ λίθου ἀποτέλεσμα, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἡ δὴλωσις αὐτοῦ πλαστικῶς ἀβαθῆς καὶ ἐπίπεδος. Νὰ ἐδηλοῦτο καθ' ὀλοκληρίαν μόνον διὰ τοῦ χρώματος; Τὰ τῆς παραστάσεως εἶναι ἄδηλα καὶ εἰς εἰκασίας νὰ εἰσέλθω δὲν κρίνω σκόπιμον.

Τὸ φέρον ἐν τῷ πίνακι τοὺς ἀριθμοὺς 5 καὶ 5^a καὶ ἀπεικονισθὲν, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ δύο, κατὰ τὰς κυριωτέρας αὐτοῦ ὀψεις, τὴν κατ' ἐνώπιον καὶ τὴν κατ' ὀπισθεν, πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν ἀποτελεῖται ἐκ δύο τεμαχιῶν, ἅτινα ἀνευρέθησαν τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν μὲν πάντοτε ἐπίχωσιν καὶ ὑπὸ τὴν πλακόστρωσιν τῆς αὐλῆς, ἀλλ' ὄχι εἰς μέγα βάθος (Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1882 σελ. 85). Ὡς δὲ βλέπει ὁ ἀναγνώστης τῶν ἄκρων σώζεται μόνον ὁ δεξιὸς βραχίον ἕως τοῦ ἀγκῶνος καὶ μέρος τοῦ ἀριστεροῦ τῶν λοιπῶν (κεφαλῆς, ποδῶν, χειρῶν κτλ.) μέχρι τοῦδε (1)

(1) Λέγω μέχρι τοῦδε, διότι ἀληθῶς, καθ' ὃ μέρος ὁ κορμὸς οὗτος εὐρέθη, πολὺς ὑπάρχει ἀκόμη ἀνεξέταστος χώρος. Ἄς σημειώσω δὲ ἐνταῦθα ὅτι οὔτε ἡ δημοσιευθεῖσα κεφαλή (Ἀρχ. Ἐφημ. 1883 Πίναξ 5) οὔτε ἄλλη τις ἐσχάτως εὑρεθείσα ἐν ἰδιωτικῷ ἀγρῷ καὶ ὑπὸ τοῦ

δὲν ἐφάνησαν λείψανα. Τῆς κόμης σώζεται τὸ ὄπισθεν κατὰ τὰ νῶτα μέρος ὡς μία τις, ὡς συνήθως ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἔργοις, συμπαγῆς μάζα κατὰ συνθήκην διασκευασμένη καὶ μόλις διακρινομένη ὡς κόμη διὰ τῶν μακρῶν, ἀλλὰ λεπτῶν καὶ ἀβαθῶς γεγλυμμένων ζητοειδῶν γραμμῶν. Τὸ ἔργον τοῦ γλυφάνου συνεπλήρου ἐν μέρει ἢ γραφίς καὶ ἐνταῦθα μόνον διασώζει ἀληθῶς ὁ λίθος ἐρυθροῦ χρώματος ἔχνη. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἠκρωτηριασμένου ἢ στάσις τοῦ ἀγάλματος καὶ ἐξ αὐτοῦ τούτου καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοίων εἶναι σαφές· ἢ παριστανομένη γυναικεία μορφή ἴστατο προβάλλουσα ὀλίγον τι τὸν ἀριστερὸν πόδα ἄνευ ὄψεως, οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης, κάμψεως τοῦ γόνατος καὶ τῆ μὲν δεξιᾶ, κεκλιμένη ἴσως ὀλίγον τι πρὸς τὸ στήθος, ἐκράτει τι, πιθανῶς τὸ χαρκτηρίζον αὐτὴν σύμβολον, τῆ δὲ ἀριστερᾶ ἀνεῖχε τὸ ἱμάτιον κατὰ τινα ἀληθῶς οὐχὶ φυσικὸν ἀλλὰ μᾶλλον βεβιασμένον τρόπον (1). Ἐφόρει δὲ μακρὸν ποδήρη χειριδῶτων χιτῶνα ἐκ λεπτοῦ (ἴσως μαλλίνου) ὑφάσματος καὶ περίβλημα ἦτοι ἱμάτιον ἐξ ἀδρότερου καὶ κατ' ἀκολουθίαν βαρυτέρου ὑφάσματος, ὅπερ ἔχον καὶ διπλοῖδα περιέβαλλεν ἀληθῶς κατ' ἰδιάζοντά τινα τρόπον τὰ ἀνώτερα τοῦ σώματος, χωρὶς αὐτὸ νὰ καλύπτῃ τὸν ἀριστερὸν μαστόν, βραχίονα καὶ ὦμον, καὶ συνεκρατεῖτο κατὰ μῆκος τοῦ δεξιοῦ βραχίονος, ὃν ὀλόκληρον ἦτοι μέχρι τοῦ ἀγκῶνος ἐσκέπαζε, διὰ πορπῶν, ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο καὶ θύσανοι.

Τὸ σημειούμενον διὰ τῶν ἀριθμῶν 6 καὶ 6^a εὐρέθη κατὰ Αὐγούστου τοῦ 1883 ὄχι πολὺ μακρὰν τῆς γωνίας ἢν σχηματίζουσιν ὁ τοίχος ι-ι καὶ τὸ κατὰ τὸ μέσον τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς κτίσμα (γ') ἐν στρώματι κοινῶν λίθων καὶ εἰς βάθος 3,50 περίπου Γ. Μ. ὑπὸ τὸ δάπεδον τῆς Στοᾶς (Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. τοῦ 1883 σελ. 63).

Εἰς ἡμᾶς περιῆλθεν καὶ οὗτος ὁ κορμὸς, ὡς καὶ

Μουσείου τῆς Ἀρχ. Ἐταιρίας προσκτηθεῖσα προσαρμύζουσιν εἰς τινα τῶν ἐνταῦθα δημοσιευμένων κορμῶν.

(1) Ἡ ἐσθῆς, καίπερ καθ' ἑαυτὴν μὴ στενή, ἔπρεπεν οὐδὲν ἦττον στενωῶς νὰ περιφύηται τῷ σώματι πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ, εἰς ὃν φαίνονται τείνοντες οἱ τεχνίται, τῆς ὅσον τὸ δυνατόν δηλ. σαφιστέρας δηλώσεως τοῦ περιγράμματος καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐνδύματος καλυπτομένων μερῶν τοῦ σώματος (Mitth. d. D. Inst. 1881, σελ. 183). Τὸ βεβιασμένον λοιπὸν τῆς ἀνελεύσεως αὐτῆς (τῆς ἐσθῆτος) ἐν τούτῳ τε καὶ ἐν ἄλλοις ἔργοις εἶναι εὐεξήγητον.

ὁ προηγούμενος ἱκανῶς ἠκρωτηριασμένος· σώζονται ὁμῶς αὐτοῦ ἀμφότεροι οἱ βραχίονες μέχρι τοῦ ἀγκῶνος (ὁ δεξιὸς εἶχε τὸν πῆχυν ἐνθετον ὡς ἢ ἐκεῖ ὅπῃ δεικνύει) (1), ὀλόκληρος σχεδὸν ὁ λαιμὸς καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἰδιοὶ τοῦ εἶναι καὶ οἱ πόδες οἱ σημειούμενοι διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 3 κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους καὶ χρόνους εὐρεθέντες, ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἐξ οὗ καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κορμὸς, λίθου (πεντελικοῦ πιθανῶς) πεπονημένοι καὶ κατὰ τὰ μέτρα μὴ διαφωνοῦντες (2).

Τῆς κόμης πλὴν τῆς κατὰ τὰ νῶτα (ῆς ἢ διασκευῆ πολὺ μᾶλλον ἐν τούτῳ ἢ ἐν τῷ προηγούμενῳ τυπικῆ καὶ κατὰ συνθήκην εἶναι καὶ πρὸς συμπλήρωσιν εἶχε βεβαίως μείζονα τῆς ἐκ τῆς ζωγραφικῆς βοήθειας ἀνάγκην καὶ διατήρησεν ἀληθῶς ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ ζωηρὰ ἔχνη) σώζονται καὶ οἱ κατὰ τὸ στήθος ἔμπροσθεν ἐξ (ἀνὰ τρεῖς ἐκατέρωθεν) ὄφιοειδεῖς πλόκαμοι. Τὰ τῆς στάσεως καὶ ἀναβολῆς δὲν διαφέρουσι τῶν τοῦ προηγούμενου, εἰμὴ ὅτι ἐν τούτῳ, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης καὶ ἐν τῇ εἰκόνι, ζωηρὰ σώζονται τῶν γραπτῶν τῆς ἐνδυμασίας κόσμων λείψανα (3). Ἐν γένει δὲ ἡ ὁμοιότης τῶν περιγραφέντων ἀνωτέρω κορμῶν (5 καὶ 6) πρὸς τε ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς ἐν Δήλῳ (4) καὶ τοὺς ἐν Ἀκροπόλει (5), τοὺς ἐσχάτως μάλιστα εὐρεθέντας, εἶναι καταφανῆς καὶ δὲν χρήζει μακρῶν λόγων· ἢ αὐτὴ στάσις, ὁ αὐτὸς τῆς ἀναβολῆς τρόπος, ὁ αὐτὸς πλούσιος καὶ ποικίλος τῆς ἐσθῆτος χρωματισμὸς, αἱ αὐταί, τολμῶ εἰπεῖν, ἐν πᾶσι σχεδὸν ἀρεταὶ καὶ κακίαι, ὡσεὶ νὰ ἐξῆλθον ἐξ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου ἅπαντα. Αἱ παρατηρούμεναι διαφοραὶ ἢ εἶναι ὅλως τυχαῖαι (ἢ ἔλλειψις τοῦ χρωματισμοῦ λ. γ. ἐν τισι τούτων) ἢ ἐπουσιώδεις (διάφορος λ. γ. χρωματισμὸς, λεπτότερον ἢ ἀδρό-

(1) Τὸ πρᾶγμα πολὺ συχνὰ ἀπαντᾷ καὶ μοι γενεᾶ τὴν ὑπόνοιαν μήπως δὲν ἦτο τυχαῖον.

(2) Ὑψος κορμοῦ σωζόμενον 0,48, περιφερικὸν πλάτος κατὰ τοὺς ὦμους 0,60. Μῆκος τοῦ σωζομένου ἀκραίου ποδός 0,12, πλάτος 0,06 περίπου.

(3) Πλὴν τῶν ἐν τῷ πίνακι ὀρωμένων φέρουσιν αἱ πτυχαὶ τῆς διπλοῦδος τοῦ ἱματίου λείψανα καὶ ἐτέρου τινός κόσμου γραπτοῦ ἐξ ἀντιτεθειμένων ἀλλήλοις τριγώνων ἀποτελουμένου, ὅστις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δηλωθῇ ἐν τῇ εἰκόνι κατ' οὐδετέραν τῶν δύο αὐτῆς ὁφείσεων.

(4) Παράβ. Bull. d. C. Hell. 1879 Pl. II, III, XIV, XV, XVII καὶ 1880 σελ. 32-33.

(5) Παράβ. Ἀρχ. Ἐτ. 1883, πίν. 8, σελ. 184.

περον ὕφασμα τῶν ἐνδυμάτων, ἔλλειψις μερῶν τινων αὐτῶν μὴ οὐσιωδῶν (1) κτλ.) ὥστε κατ' οὐδὲν μεταβάλλουσι τὴν περὶ αὐτῶν ἐντύπωσιν, ἣν ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὅτι εἰσὶ προϊόντα κοινοῦ τινος ἐργαστηρίου, ὅπερ πιθανώτατα ἐν τοῖς νήσοις ἤρξατο μορφούμενον. Ὅτι δὲ ἐν Ἀττικῇ καθ' οὓς χρόνους ὑποτίθενται μετὰ λόγου ποιηθέντα τὰ ἡμέτερα ἔργα (πρὸ τῶν Περσικῶν πολέμων) νησιῶται τεχνῆται καὶ μάλιστα Πάριοι εἰργάζοντο ὄχι ὀλίγοι γνωστὸν καὶ ἀλλαχόθεν.

Ὁ δὲ διὰ τῶν ἀριθμῶν 7 καὶ 7^α σημειούμενος κορμὸς εὐρέθη ὡσαύτως κατὰ Ἀγούστον τοῦ παρελθόντος ἔτους παρὰ τὴν γωνίαν τὴν σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου καὶ τοῦ σημειωμένου διὰ τῶν γραμμῶν ι-ι (Πρακτ. Ἀρχ. Ἐτ. 1883 σελ. 63-64) εἰς ἱκανὸν βάθος (5 Γ. Μ. περίπου ὑπὸ τὸ δάπεδον τῆς Στοῆς) καὶ εἰς στρῶμα χρώματος ἐξ ὠμῶν πλίνθων ἀποτελούμενον. Ἡ σκαπάνη ἐξέχωσε καὶ τοῦτον ἠκρωτηριασμένον· διότι ὄχι μόνον ἡ κεφαλὴ καὶ ἱκανὸν μέρος τοῦ κάτω σώματος ἐξέλιπεν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν δεξιὰν ὠμοπλάτην ἔπαθεν ὁ λίθος σπουδαίαν βλάβην· ἀλλὰ οἰοῦναι πρὸς ἀποζημίωσιν περιεσώθη ὄχι μόνον ὁ δεξιὸς βραχίονας μέχρι τοῦ ἀγκῶνος (ὁ πῆχυς ἦτο καὶ ἐν τούτῳ πρόσθετος καὶ περιεσώθη αὐτοῦ ἐν τῇ ὀπῇ μικρὸν τι μέρος) ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριστερὸς ὀλόκληρος μετὰ τῆς χειρὸς σχεδὸν ἀλύμαντος. Ἴσως δὲ εἰς τοῦτον ἀνήκουσι καὶ οἱ ἠκρωτηριασμένοι πόδες, οἱ σημειούμενοι διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 4. Εὐρέθησαν πλησίον τοῦ κορμοῦ καὶ μοὶ φαίνονται ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου (παρίου, ὡς νομίζω), ἐξ οὗ καὶ ὁ κορμὸς, πεποιημένοι καὶ πρὸς τὰ μέτρα ὄχι ἀσύμφωνοι. Σώζεται δὲ καὶ τοῦ λαιμοῦ ἱκανὸν μέρος καὶ τῆς κόμης ὄχι μόνον οἱ κατὰ τὸ στήθος ἔμπροσθεν (ἐξ καὶ ἐνταῦθα, ἀνά τρεῖς ἐκατέρωθεν) καταπίπτοντες πλό-

καμοὶ, ἀλλὰ καὶ τῆς ὀπισθεν κατὰ τὰ νῶτα μέρος, οὐχὶ εἰς συμπαγῆ μάζαν διασκευασμένης, ἀλλὰ εἰς ὀφιοειδεῖς ἐπίσης πλοκάμους, αὐθυπαρξίαν τινα δεικνύοντας. Ἐν γένει δὲ ἡ ὄλη τοῦ ἀγάλματος ἐργασία ἐπιμελεστερά τις εἶναι ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα δύο καὶ ἡ ἀνατομικὴ τοῦ σώματος διάπλασις πολὺ μᾶλλον κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ ὄρθον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς ἀναβολῆς βελτίων τις φαίνεται μοι ὢν ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ, διότι καὶ ἡ ἀνέλκυσσις τῆς ἐσθῆτος μᾶλλον ἀβίαστος καὶ χαριεστερα εἶναι, εἰ καὶ ὄχι ὅλως ἀνεπιτήδευτος, καὶ τὸ περίβλημα κατὰ πολὺ εὐγενέστερον καὶ κομψότερον ὄχι μόνον κατὰ τὸ σχῆμα (ὅπερ δὲν δύναται, ὡς εἰκός, νὰ ἦναι καθαρὰ τοῦ τεχνίτου ἐπίνοια) ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σύμμετρον καὶ κανονικὸν τῶν πτυχῶν τοῦ καὶ τὴν καθόλου αὐτοῦ διευθέτησιν. Εἰς τοῦτο δὲ μᾶλλον (τὸ περίβλημα) ἢ εἰς τὸν χιτῶνα φαίνεται ἀνήκουσα καὶ ἡ κατὰ τὴν χεῖρα πλατεῖα ταινία, ἡ τὸν γραπτὸν κόσμον φέρουσα ὡς ὧα τις κατὰ τὸ πρὸς τὰ κάτω ἄκρον αὐτοῦ (1). Πῶς δὲ συνεκρατεῖτο οὕτω κεκλεισμένον ἔμπροσθεν (2) δὲν διακρίνεται· ἐν τῷ λίθῳ καὶ οὐδ' ἐδηλώθη ἴσως ὑπὸ τοῦ τεχνίτου, διότι πιθανώτατα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πραγματικότητι τοιαῦτα περιβλήματα ἔσωθεν δι' ἀφανοῦς πόρπης ἐκομβήοντο, ὅπερ καὶ σήμερον γίνονται. Σύμφωνα δὲ πρὸς ταῦτα περιβάλλει καὶ τὰ ὀπισθεν οὐχὶ παντάπασι στενωῶς τῷ σώματι περιφύμενον, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὥστε νὰ ὑποφαινῆται ἀπλῶς ἡ τῶν ἐκεῖ μερῶν ἀνατομικὴ διάπλασις. Ὅτι δὲ ὡς ἀγάλματα λατρείας καὶ τὰ ἐξ Ἐλευσίνος ἔργα οὐδεμίαν ἀνάγκην ν' ἀναφέρωνται εἰς μίαν καὶ μόνην καὶ ταύτην ὠρισμένην θεότητα περιπτὸν καὶ νὰ σημειώσω.

Ἐν Ἐλευσίνι, τῆ 27 Ἰανουαρίου 1885.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ.

(1) Ἡ πλατεῖα λ. γ. ταινία ἢ κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἱματίου, ἣτις ἐν πολλοῖς ἀπαντᾷ (παράδ. Helwig, Das Homerische Epos, σελ. 138) δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 5 κορμῷ οὐδὲ διὰ γρώματος, ὡς εἰκάω, δεδηλωμένη. Ἐδηλοῦτο ὅμως ἡ κατὰ τὸν λαιμὸν ὧα τοῦ χιτῶνος ὡς καὶ ἄλλη τις κατὰ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα ταινία (ἀφανῆς αὕτη ἐν τῇ εἰκόνι), εἰ καὶ τοῦ γραπτοῦ αὐτῶν κόσμου δὲν σώζονται ἴχνη.

(1) Ὁφείλω νὰ σημειώσω ἀκριβείας χάριν ὅτι ἡ κατὰ τοὺς πόδας ἀριθ. 4 παρατηρουμένη παρυφή τοῦ ἐνδύματος τὸν αὐτὸν μὲν φέρει κόσμον, ἀλλ' εἶναι κατὰ τι στενωτέρα.

(2) Ὅμοιον τι περίβλημα, ἀλλ' ὅλως ἀνοικτὸν κατὰ τὸ στήθος (ἀνοίγμα 0,02 Γ. Μ. περίπου) φέρει καὶ ἕτερός τις, ἐν Ἀκροπόλει, ἐν ταῖς ἐσχάτως γενομέναις ἀνασκαφαῖς, ἀνευρεθεὶς κορμὸς.